

Hogeschool Rotterdam

Communicatie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Communicatie van Hogeschool Rotterdam. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Hogeschool Rotterdam is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2013 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 25 en 26 september 2013.

Het visitatiepanel bestond uit:

De heer drs. F.W. Dillingh (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw drs. P. Schep (domeindeskundige)

De heer drs. W.J. Michels (domeindeskundige)

Mevrouw A.E. Marsman (studentlid)

De heer drs. J. Betkó, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

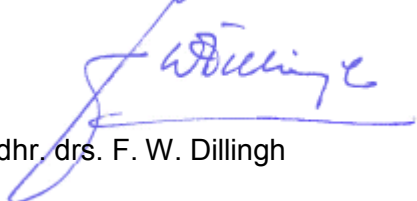
Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2013*.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 26 november 2013

Panelvoorzitter

dhr. drs. F. W. Dillingh

Panelsecretaris

dhr. drs. J. Betkó

Samenvatting

Het oordeel over de bacheloropleiding Communicatie is **goed** voor allebei de varianten (voltijd en deeltijd). Een onderbouwing van dit oordeel is opgenomen in deze samenvatting en in het beoordelingsrapport.

Wat beoogt de opleiding? (standaard 1, eindkwalificaties)

De opleiding stelt zich tot doel allround communicatieprofessionals op te leiden, die binnen het communicatiedomein kunnen werken als accountmanager, communicatieadviseur en communicatiemanager. Het werkveld van communicatieprofessionals beslaat zowel het bedrijfsleven als non-profitorganisaties en kent de gebieden corporate communicatie, interne communicatie en marketingcommunicatie. Het uitgangspunt van de eindkwalificaties is het beroepsprofiel dat is vastgelegd door de landelijke beroepsvereniging voor communicatie: Logeion. Hierin zijn de kerntaken van de communicatieprofessional beschreven. Het Landelijk Overleg Communicatie Opleidingen heeft vijf competenties afgeleid van deze kerntaken en per competentie een inventarisatie gemaakt van beroepshandelingen en -producten die daar bij horen. Deze competenties zijn de basis voor het competentieprofiel van de opleiding, de opleiding heeft daar nog één eigen competentie aan toegevoegd: innoveren. De opleiding profileert zich door de aandacht die ze heeft voor het innovatieve karakter van het werkveld. Daarnaast richt de opleiding zich op de regio Rotterdam en het studenten laten werken in een bedrijfsmatige omgeving, waar communicatie een middel is om strategische organisatiedoelen te bereiken.

Het panel beoordeelt standaard 1 als goed.

Hoe realiseert de opleiding dit? (standaard 2, onderwijsleeromgeving)

De inhoud van het programma is goed. In de projecten worden kennis en vaardigheden op een mooie manier samengebracht in een realistische, aan de beroepspraktijk ontleende opdracht. De minoren zijn sterk en inhoudelijk up to date en zorgen ervoor dat nieuwe kennisdomeinen snel een plaats krijgen in het onderwijs. De literatuurlijst is uitgebreid, de werken die er op staan zijn actueel, relevant en deels Engelstalig. Het curriculum kent een sterke koppeling met de praktijk, en ondanks dat de opleiding niet is verbonden met een lectoraat, is onderzoek goed verankerd in het onderwijsprogramma. Een aandachtspunt is internationalisering. De opleiding beschikt over een goed didactisch concept en passende werkvormen. Vooral in de minoren worden interessante, nieuwe werkvormen toegepast, wat aansluit bij het streven naar innovatie binnen de opleiding. Ook beschikt de opleiding over een bekwaam docententeam. Er wordt hard gewerkt om het aantal docenten met een masteropleiding te verhogen.

De inhoudelijke achtergrond, het opleidingsniveau en de verbinding die docenten hebben met de beroepspraktijk zijn passend voor een bacheloropleiding Communicatie. De begeleiding die docenten aan studenten bieden is goed, en docenten zijn makkelijk bereikbaar.

Het panel beoordeelt standaard 2 als goed.

Worden de doelstellingen behaald? (standaard 3, toetsing en gerealiseerd niveau)

De opleiding heeft de toetsing goed op orde. Er is een goed beleid, de toetsing is grondig en met inachtneming van criteria op het gebied van validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. De feedback die studenten krijgen is van hoog niveau. De manier waarop de Dublin descriptor en de competenties samen zijn uitgewerkt in beoordelingscriteria voor de eindwerkstukken, is voorbeeldig en zorgt voor een extra borging van het bachelorniveau. Er zijn een examencommissie en toetscommissie die een goede bijdrage leveren aan de borging van de toetsing en het eindniveau.

Het eindniveau dat studenten laten zien bij hun afstuderen is goed. De afstudeeropdrachten zijn praktijkgericht, hebben een passend niveau en worden goed uitgevoerd. De verschillende beroepsvelden binnen de communicatie, marketingcommunicatie, corporate communicatie en interne communicatie, worden goed afgedekt. Een aandachtspunt is dat verschillende scripties vooral het middelenniveau behandelen, waarbij minder aandacht is voor het conceptuele en het strategische niveau. Alumni zijn tevreden over de bagage die de opleiding hen heeft meegegeven om de arbeidsmarkt mee te betreden.

Het panel beoordeelt standaard 3 als goed.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	9
2	Beoordeling	13
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	13
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten	22
3	Eindoordeel over de opleiding	27
4	Aanbevelingen	29
5	Bijlagen	31
	Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding	33
	Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma	35
	Bijlage 3 Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	41
	Bijlage 4 Bezoekprogramma	45
	Bijlage 5 Bestudeerde documenten	47
	Bijlage 6 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	49
	Bijlage 7 Verklaring van volledigheid en correctheid	51

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Communicatie
2. Registratienummer opleiding in CROHO	34405
3. Oriëntatie en niveau	hbo; bachelor
4. Aantal studiepunten	240 EC
5. Afstudeerrichtingen	- Communicatie (hoofdrichting) - specialisatie Digitale Media (CDM, per 2013-2014 geïntegreerd in de hoofdrichting)
6. Varianten	Voltijd, deeltijd
7. Locatie	Rotterdam
8. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: 10 mei 2007 Besluit NVAO: 17 juni 2008
9. Code of conduct	ondertekend

Administratieve gegevens van de instelling

10. Naam instelling	Hogeschool Rotterdam
11. Status instelling	Bekostigd
12. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Bron tabellen 1 t/m 3: * 1CijferHO is een bestand door DUO geleverd. Het bestand hanteert collegejaren in plaats van cohorten. Peildatum van 1CijferHO 2013 is 1 oktober 2012.

Rendementcijfers

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar

Collegejaar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval uit opleiding	26,5%	21,9%	21,3%	23,3%	25,4%	22,6%	29,2%
Uitval variant Voltijd	27,6%	22,4%	22,4%	24,1%	24,8%	21,1%	28,4%
Uitval variant Duaal	16,7%	11,1%	20,0%	0,0%	33,3%	7,7%	10,0%
Uitval variant Deeltijd	20,0%	20,0%	12,5%	15,0%	31,6%	44,4%	46,2%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor

Collegejaar	2006	2007	2008	2009
Uitval uit opleiding	10,1%	6,4%	7,0%	6,0%
Uitval variant Voltijd	9,3%	6,2%	6,9%	5,9%
Uitval variant Duaal	20,0%	0,0%	X	0,0%
Uitval variant Deeltijd	16,7%	11,1%	7,7%	9,1%

Tabel 3: Rendement

Collegejaar	2005	2006	2007
Rendement Opleiding	68,1%	76,2%	85,5%
Rendement variant Voltijd	68,8%	77,5%	85,1%
Rendement variant Duaal	50,0%	80,0%	100,0%
Rendement variant Deeltijd	66,7%	55,6%	80,0%

Docentkwaliteit

Master/drs-titel	In opleiding	Geen master/drs-titel
62%	14%	24%

Student-docent ratio

Student-docentratio (bron: BMI, Hogeschool Rotterdam)
Het student-docentratio is 1: 29

Contacturen

Definitie: Een contactuur is een onderwijsuur waarbij een docent fysiek aanwezig is. Een docent is een persoon die onderwijs verzorgt in dienst van de onderwijsinstelling (inclusief studentassistenten en tutoren). Onder contacttijd vallen onder meer hoor- en werkcolleges, studiebegeleiding, stagebegeleiding, tentamens en examens, en ook studieloopbaanbegeleiding, voor zover de instelling die voor alle studenten heeft geprogrammeerd.

Contacturen voltijd (bron: Hogeschoolgids 2012-2013)				
Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen	580	580	320	280

Schets van de opleiding

De opleiding is gestart in 2002 met 47 studenten en 6 docenten. Sindsdien heeft de opleiding een sterke groei doorgemaakt, tot een opleiding waar circa duizend studenten studeren in drie verschillende varianten (voltijd, deeltijd, duaal). De duale variant is momenteel in afbouw. (Dit proces is voltooid ten tijde van het verlopen van de huidige accreditatietermijn, derhalve zijn alleen de voltijd- en de deeltijdopleiding beoordeeld.) De afgelopen jaren had de opleiding twee afstudeerrichtingen: de reguliere (communicatie) en de (voltijd) specialisatie Digitale Media (CDM). Beide richtingen leidden op tot dezelfde beroepscompetenties, maar organisatorisch en fysiek waren ze gescheiden. CDM maakte deel uit van het instituut Communicatie, Media & Internettechnologie (CMI), terwijl communicatie onderdeel was van het instituut Commercieel Management. In september 2012 is de hele opleiding communicatie onderdeel geworden van CMI en is de gehele opleiding gevestigd op de locatie aan de Wijnhaven. Vanaf collegejaar 2013-2014 zijn de afstudeerrichtingen geïntegreerd en vervalt de specialisatie. In dit collegejaar gaat ook een nieuw curriculum in voor eerstejaars studenten (voltijd en deeltijd). Dat betekent dat er ten tijde van de visitatie net gestart is met een nieuw curriculum, maar dat de gesprekken die het panel heeft gevoerd en de studentproducten die het heeft gezien grotendeels betrekking hebben op de oude situatie. De veranderingen in curriculum, organisatie en huisvesting hebben de werkdruk in de opleiding verhoogd, vooral in de eerste helft van collegejaar 2012-2013.

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO-beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Beroepsbeeld

De opleiding stelt zich tot doel allround communicatieprofessionals op te leiden, die binnen het communicatiedomein kunnen werken als accountmanager, communicatieadviseur en communicatiemanager. Voor de specialisatie CDM gold dat de opleiding hierbij een accent legde op het gebied van digitale media en creatieve communicatie. Afgestudeerden van deze richting kunnen aan de slag als online communicatieadviseur, projectmanager online media communitymanager en content manager. Het werkveld van communicatieprofessionals beslaat zowel het bedrijfsleven als non-profitorganisaties en kent de gebieden corporate communicatie, interne communicatie en marketingcommunicatie.

De eindkwalificaties

Het uitgangspunt van de eindkwalificaties is het beroepsprofiel dat is vastgelegd door de landelijke beroepsvereniging voor communicatie, Logeion. Hierin zijn de kerntaken van de communicatieprofessional beschreven. Het Landelijk Overleg Communicatie Opleidingen (LOCO) heeft vijf competenties afgeleid van deze kerntaken en per competentie een inventarisatie gemaakt van beroepshandelingen en -producten die daar bij horen. Deze competenties zijn de basis voor het competentieprofiel van de opleiding, de opleiding heeft daar nog één eigen competentie aan toegevoegd: innoveren. De opleiding vindt dit een belangrijke toevoeging, gezien de dynamische ontwikkelingen in het werkveld (zie ook hieronder bij 'profilering'). Voor een overzicht van de eindkwalificaties zie bijlage 1.

Het bachelorniveau van de competenties wordt geborgd doordat de opleiding een koppeling heeft gemaakt met de Dublin descriptoren, de internationaal geldende beschrijving van het bachelorniveau. De opleiding heeft niet alleen vastgelegd hoe de Dublin descriptoren zijn gekoppeld aan de competenties, maar ook in welke leerlijnen welke descriptoren aan de orde komen. De opleiding heeft drie competentieniveaus vastgesteld, horende bij de drie fasen van de studie: propedeusefase, hoofdfase en afstudeerfase. De niveaus hangen samen met onder andere complexiteit en omvang van de taak en de mate van zelfstandigheid van de student.

Van de competenties zijn overstijgende leerdoelen afgeleid, waarvan de leerdoelen zijn afgeleid, waarvan de toetscriteria zijn afgeleid (zie ook standaard 2). Erg positief is het panel over het feit dat de opleiding de Dublin descriptoren ook direct toepast in de beoordeling van de scripties (zie ook standaard 3); dit is een extra borging dat het gewenste eindniveau ook daadwerkelijk gehaald wordt door studenten.

Borging van de competenties wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie vindt verder plaats dankzij de aansluiting op het landelijk competentieprofiel en beroepsprofiel van Logeion. Daarnaast beschikt de opleiding over een eigen beroepenveldcommissie. Na de integratie van CDM in de opleiding is in 2012 een nieuwe commissie opgestart, die twee tot drie keer per jaar bij elkaar komt. Zij toetst jaarlijks het competentieprofiel van de opleiding. Daarnaast krijgen docenten input vanuit het beroepenveld door de intensieve contacten die zij daar hebben, bijvoorbeeld via stagebegeleiding, via een eigen praktijk of via lidmaatschap van de beroepsvereniging Logeion.

Profilering

De opleiding wil voldoen aan het zogenaamde 'Rotterdams profiel'. Dat houdt in dat de opleiding 1) studenten voorbereidt op een bedrijfsmatige werkomgeving waarbij communicatie een middel is om strategische organisatiedoelen te bereiken 2) studenten wil voorbereiden op het innovatieve karakter van het werkveld en 3) zich richt op de regio Rotterdam en het hoge praktijkgehalte van opdrachtgevers uit deze regio. Het tweede punt sluit aan bij de extra competentie die de opleiding heeft vastgesteld. De opleiding geeft zelf aan, in haar kritische reflectie, dat ze deze competentie nog duidelijker vorm wil geven in het curriculum. Het panel stelt vast dat de nadruk op innovatie reeds zichtbaar is in het curriculum, zowel in de inhoud als in de didactiek, vooral in de vier minoren van de opleiding (zie standaard 2). De opleiding heeft er bewust voor gekozen om aandacht voor innovatie in het vakgebied en in de didactiek niet bij één persoon neer te leggen, maar dat teambreed op te pakken.

De focus op Rotterdam en op het strategische niveau ziet het panel eveneens terug in de opleiding. Het maakt daarbij wel de opmerking dat gezien het internationale karakter van Rotterdam meer aandacht voor internationalisering belangrijk is om nog betere aansluiting te vinden op de regio, en dat aandacht voor het strategische niveau zichtbaar is in de opleiding, maar minder in de scripties (zie standaard 3). De opleiding heeft de ambitie om in de toekomst zich tevens meer te richten op digitalisering binnen het communicatievak en hierin onderscheidend te zijn ten opzichte van andere opleidingen.

Het competentieprofiel is globaal vergeleken met de opleiding Communicatie van Hogeschool Gent, waarmee de school een partnerschap heeft. Daaruit kwam naar voren dat de competentieprofielen in grote lijnen overeenkomen, maar dat in Gent meer accent ligt bij algemene vorming en skills als 'taalvaardigheid Engels, Frans en Nederlands', terwijl Rotterdam meer accent legt bij het ontwikkelen van een brede kennisbasis en het opdoen van praktijkervaring.

Overwegingen en conclusie

Het is helder waar de opleiding voor opleidt en welke competenties zij haar studenten wil laten verwerven. Niveau, oriëntatie en inhoud van de eindkwalificaties worden gewaarborgd door het gebruik van het Logeion beroepsprofiel, de LOCO-competenties en de koppeling met de Dublin descriptoren en door de input van het lokale werkveld hierop. De zesde competentie, innoveren, is naar de mening van het panel een goede aanvulling op de landelijke competentieset. Daarnaast vindt het panel het positief dat er teambrede aandacht is voor innovatie. Het innovatieve komt ook terug in de profilering van de opleiding. De opleiding maakt haar profilering grotendeels waar in de uitvoering, waarbij het panel wel de aandachtspunten mee wil geven dat aandacht voor innovatie nog sterker aangezet kan worden in de major en dat in de eindwerkstukken meer aandacht mag zijn voor het strategische niveau. De globale benchmark met een internationale collega-opleiding die de opleiding heeft uitgevoerd, kan verder worden uitgediept.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed** voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Inhoud en opbouw van het programma

De inhoud van het programma is afgeleid van de competenties, via overstijgende leerdoelen die weer vertaald zijn naar leerdoelen. In de cursusbeschrijvingen, die transparant zijn voor studenten via de digitale leeromgeving, staat (onder andere) per cursus aangegeven wat de inhoud is, aan welke leerdoelen en competenties gewerkt wordt en zijn werkvormen, de literatuur en de wijze van toetsing beschreven. Zowel de voltijd- als de deeltijdopleiding bestaat uit vier studiejaren die elk zijn opgebouwd uit vier perioden. In het propedeusejaar staat de oriëntatie op het beroep van communicatieprofessional centraal. Aan het einde van dat jaar hebben studenten hun competenties op het eerste beheersingsniveau bewezen. In het tweede jaar staat de professional in het vakgebied centraal. In één periode is aandacht voor onderzoek; de overige perioden staat telkens één van de drie beroepsvelden van communicatie (zoals Logeion ze onderscheidt) centraal: marketingcommunicatie, corporate communicatie en interne communicatie. Aan het einde van jaar twee hebben studenten het tweede beheersingsniveau bewezen. In het derde jaar specialiseren studenten zich in één van de drie beroepsvelden en lopen ze stage. In het vierde jaar specialiseren zij zich verder door het volgen van een minor, bereiden zij zich voor op het werken in de beroepspraktijk en studeren zij af, waarbij ze het derde beheersingsniveau en het bachelorniveau bereiken. De verschillen in beheersingsniveau hebben betrekking op de aard en complexiteit van de taak die studenten uitvoeren, de context waarin de taak wordt uitgevoerd en de mate van zelfstandigheid die van de student verwacht wordt.

In bijlage 2 is een uitgebreid overzicht weergegeven van zowel het voltijd- als het deeltijdcurriculum, zoals dat gold in collegejaar 2012/2013 (dus inclusief de specialisatie CDM). Uit de NSE 2012 blijkt dat studenten tevreden zijn over de onderdelen 'studie algemeen' en 'inhoud opleiding'. Werkveldvertegenwoordigers die het panel heeft gesproken gaven aan dat er meer aandacht mag zijn voor de economische, bedrijfsmatige en financiële context.

De opbouw zorgt ervoor dat de opleiding een goed samenhangend onderwijsprogramma biedt aan haar studenten. De verticale samenhang van het programma wordt verder versterkt door het gebruik van een aantal leerlijnen. Dit zijn een praktijkgestuurde leerlijn, een studentgestuurde leerlijn en een aantal kennisgerichte leerlijnen. De praktijkgestuurde leerlijn gaat om het praktijkonderwijs, zoals onderwijsprojecten, het leerwerkbedrijf Comm2Work, de stage en in de deeltijdvariant (zie ook hieronder bij 'didactisch concept en werkvormen'). De studentgestuurde leerlijn bestaat uit studieloopbaancoaching (SLC) en onderdelen waaruit de student een eigen keuze kan maken, zoals in I-lab, het honoursprogramma (voor excellente studenten), keuzeonderwijs en de minor (zie ook hieronder bij 'didactisch concept en werkvormen'). De laatste geldt overigens alleen voor voltijdstudenten, omdat deeltijdstudenten gezien hun arbeidsverplichtingen een vaste minor volgen (bestaande uit onderdelen van de vier minoren die de opleiding aanbiedt). De opleiding heeft zeven kennisgerichte leerlijnen, waaronder één voor elk van de drie beroepsvelden. De overige leerlijnen zijn: Onderzoek, Internationaal, Nederlands en Ondersteunend. De specialisatie CDM kende ook nog een inhoudelijke leerlijn 'digitaal'. Het aantal van zeven vakinhoudelijke leerlijnen is relatief veel. Het panel heeft hierover gesproken met de curriculumcommissie. Deze geeft aan dat een aantal leerlijnen, zoals Nederlands en Onderzoek, een direct gevolg zijn van adviezen van de werkveldcommissie en de opleiding het belangrijk vindt om gehoor te geven aan geluiden van het werkveld. De curriculumcommissie stelt wel vast dat het goed is om in het nieuwe curriculum het huidige leerlijnenmodel nog een keer tegen het licht te houden, ook omdat een aantal leerlijnen beperkt is ingevuld en slechts één of twee jaar doorloopt. De deeltijdvariant kent dezelfde vakinhoudelijke leerlijnen als de voltijdvariant. In de praktijkgestuurde leerlijn maken deeltijdstudenten gebruik van de eigen beroepspraktijk, waarin ze beroepsproducten realiseren. Hiervoor is een relevante werkplek een vereiste.

Tot slot draagt het projectonderwijs bij aan de samenhang van het onderwijs. In realistische, uit het bedrijfsleven afkomstige projectopdrachten die studenten in groepen uitvoeren, wordt kennis uit diverse leerlijnen en vaardigheden geïntegreerd. Het panel is erg positief over de manier waarop de projecten zijn vormgegeven, onder andere door de manier waarop verschillende disciplines in één project aan de orde komen. In bijvoorbeeld het tweedejaars tijdschriftenproject zijn schrijven, redigeren en vormgeving mooi samengebracht. Een ander goed voorbeeld is de minor PR: creating stories, waarin studenten een communicatiemodel analyseren en dan aan deskundigen uit het werkveld vragen of het model nog actueel is en hoe je het moet toepassen. Daarna geven de studenten hun eigen visie op het model en passen het zo nodig aan.

Van de interviews en de bespreking van het model wordt een audiovisuele productie gemaakt, die aan alle betrokken studenten en docenten getoond wordt in een bioscoop. Inhoud, vorm en de competenties analyseren, creëren en presenteren komen zo mooi samen.

Studenten ontwikkelen hun kennisbasis vooral in de eerste twee jaar. Het panel heeft de literatuur bestudeerd die de opleiding gebruikt. Het stelt vast dat de opleiding beschikt over een uitgebreide, gevarieerde literatuurlijst, waarop zowel de nodige internationale, Engelstalige werken als recente publicaties staan. Het panel is hier tevreden over.

Ontwikkeling beroepsvaardigheden

Beroepsvaardigheden komen op verschillende momenten in de opleiding aan de orde. Belangrijk hierbij zijn de hierboven genoemde projectopdrachten, die in alle onderwijsperioden gegeven worden. Deze opdrachten nemen gedurende de opleiding toe in moeilijkheidsgraad en complexiteit. Ze worden minder gestructureerd, er spelen steeds meer vakdisciplines een rol, de zelfstandigheid van studenten wordt groter en de beroepsrealiteit neemt toe. Daarnaast werken voltijdstudenten in het derde jaar gedurende veertien weken anderhalve dag per week bij het leerwerkbedrijf Comm2Work. Ze moeten daar solliciteren naar een opdracht en krijgen een functionerings- en beoordelingsgesprek. Daarnaast lopen ze stage in de eerste twee perioden van het derde jaar. Deeltijdstudenten leveren vanaf het eerste studiejaar vanuit hun eigen werksituatie beroepsproducten op, zoals een communicatieplan, en leren een verbinding te leggen tussen de in de opleiding verworven kennis en beroepsvaardigheden, en hun eigen beroepspraktijk. Ook in de minoren doen studenten beroepsvaardigheden op. Tenslotte is er een honoursprogramma, dat sterk beroepsgericht is. Hierin werken studenten aan complexe, multidisciplinaire projecten uit de beroepspraktijk onder begeleiding van het lectoraat Creating 010. In de NSE 2012 scoort de opleiding hoog op het onderdeel praktijkgerichtheid. Alumni uit zowel de voltijd als de deeltijd die het panel hierover gesproken heeft, zijn zeer tevreden over de praktijkgerichtheid.

Onderzoeksvaardigheden

Er is een leerlijn onderzoek, waarin studenten onderzoeksvaardigheden krijgen aangeleerd. Doel is dat ze (wetenschappelijke) onderzoeksresultaten kunnen lezen, interpreteren en gebruiken en zelf praktijkgericht onderzoek kunnen doen. Studenten leren zelf verschillende typen van onderzoek doen, zoals onder andere beleidsonderzoek, organisatieonderzoek, tevredenheidsonderzoek en marktonderzoek. Ze leren methoden en technieken van kwalitatief en kwantitatief onderzoek en leren een probleemstelling te formuleren en daar een onderzoeksvraag en deelvragen van af te leiden. In het derde jaar schrijven ze een miniscriptie in de cursus Capita Selecta. Bij hun afstuderen dienen ze zelfstandig een probleem uit de beroepspraktijk op te lossen met behulp van onderzoek (zie ook standaard 3). Ook in de projecten doen studenten onderzoeksvaardigheden op. De opleiding heeft de ambitie om de onderzoekslijn verder door te ontwikkelen op het gebied van digitale onderzoeksmedia. Ook wil de opleiding aansluiten bij een lectoraat. In de nabije toekomst wordt een hoofddocent aangetrokken, die dan tevens in de kenniskring van Creating 010 plaats zal nemen.

In de NSE 2012 scoort de opleiding ruim voldoende op het onderdeel 'wetenschappelijke vaardigheden'. Alumni geven aan dat een onderwerp als rapporteren structureel deel uit maakt van de opleiding.

Internationalisering

De opleiding besteedt in de leerlijn Internationaal op verschillende manieren aandacht aan internationalisering. Ten eerste wordt in verschillende cursussen aandacht besteed aan de beheersing van het Engels, waarbij gestreefd wordt naar beheersingsniveau B2/C1 volgens het Europees referentiekader voor talen. Er zijn jaarlijks excursies naar bedrijven in de communicatie-industrie in Duitsland, Engeland en China. Daarnaast is er aandacht in cursussen en projecten voor internationale ontwikkelingen in het beroep en werkveld en voor het ontwikkelen van multiculturele sensitiviteit. Studenten en alumni bevestigen dat in gesprek met het panel, en geven aan dat er bijvoorbeeld aandacht is voor het feit dat zakendoen in de VS of China heel anders is dan hier. In de afstudeerwerken is dat soms ook te zien, een student is bijvoorbeeld afgestudeerd op een vergelijkend onderzoek tussen de Nederlandse en een buitenlandse markt. Het panel stelt vast dat er op dit punt nauwelijks formeel beleid is en dat, gezien de profilering op de aansluiting op de internationaal georiënteerde Rotterdamse markt, internationalisering zwaarder kan worden aangezet. Het management bevestigt het ontbreken van uitgebreid formeel beleid, maar geeft aan dat er twee jaar geleden bewust voor gekozen is om een aantal heldere, eenvoudige doelen te stellen en daar uitvoering aan te geven, in plaats van tijd te besteden aan het schrijven van een beleidsplan internationalisering. Die doelen zijn aandacht voor interculturele communicatie, het stimuleren en beter mogelijk maken van internationale uitwisseling en het inbrengen van meer internationale context in het curriculum. Enige aandacht voor interculturele communicatie is reeds gerealiseerd, naar mening van het panel in voldoende mate, maar waar nog meer aanvulling aan gegeven kan worden. Een uitwisselingsprogramma wordt volgend jaar opgestart. Om meer internationale context in de opleiding in te brengen is in collegejaar 2012/2013 begonnen met het houden van een 'internationale week' in het tweede jaar, waarbij onder andere lezingen en workshops over internationale communicatie plaatsvinden en waar een internationale stagemarkt is. Deze week kan ook gebruikt worden om studenten te interesseren voor een uitwisseling in jaar 3 of 4.

Innovatie

De opleiding profileert zich door specifieke aandacht te besteden aan het innovatieve karakter van het werkveld (zie ook standaard 1). Voorbeelden van de manier waarop de opleiding dit doet, is door aandacht te schenken aan zaken als digitalisering en nieuwe media, maar ook inhoudelijk. Een voorbeeld hiervan is de hierboven beschreven minor, waarin studenten uitgedaagd worden om traditionele theorieën of modellen te onderzoeken en te verbeteren. Alle vier de minoren die de opleiding heeft ontwikkeld dienen als kweekvijver voor nieuw onderwijs dat helemaal up to date is qua kennisinhoud. Naast aandacht voor innovaties in de inhoud, streeft de opleiding ernaar om ook didactisch te innoveren. Er wordt gebruik gemaakt van experimentele werkvormen, zoals gaming en blended learning.

Didactisch concept en werkvormen

De opleiding werkt vanuit het concept van competentiegericht leren. Daarbij hanteert de opleiding het Rotterdams Onderwijs Model (ROM), het onderwijsmodel dat hogeschoolbreed gehanteerd wordt door de Hogeschool Rotterdam. Het gaat uit van een kennisgestuurde, een praktijkgestuurde en een studentgestuurde leerlijn. De opleiding heeft dit overgenomen, waarbij de kennisgestuurde leerlijn onderverdeeld is in een aantal kennisgerichte leerlijnen (zie hierboven bij “inhoud en opbouw van het programma”). Gedurende de opleiding neemt het kennisgestuurde onderwijs af en het praktijk- en studentgestuurde onderwijs toe. Uitgangspunten van het ROM zijn onder andere een centrale plek van de beroepspraktijk in het curriculum, het bieden van een stevige basis aan kennis en vaardigheden voor een innovatieve beroepspraktijk en het inspelen op de diversiteit van de studentenpopulatie (onder andere in de studieloopbaanbegeleiding). De directe verbinding met de beroepspraktijk is overeenkomstig het Outside In Inside Out-beleid van de hogeschool. Hieraan wordt onder andere uitvoering gegeven door de beroepspraktijk het vertrekpunt te laten zijn van het onderwijs en door externe opdrachtgevers uit de beroepspraktijk te betrekken bij het praktijkgerichte onderwijs.

De werkvormen die de opleiding gebruikt sluiten aan bij de leerlijnen. In de kennisgerichte leerlijnen wordt gebruik gemaakt van hoorcolleges, werkcolleges, casussen, oefeningen, simulaties, trainingen en zelfstudieopdrachten. Werkvormen uit de praktijkleerlijn zijn onder andere de onderwijsprojecten, het leerwerkbedrijf Comm2Work, de stage en, voor de deeltijd, het onderwijsgerelateerde werk dat studenten doen. Werkvormen die horen bij de studentgestuurde leerlijn zijn de studieloopbaanbegeleiding, I-lab, het honoursprogramma, de minoren en het keuzeonderwijs (zie tevens hierboven onder ‘innovatie’). Uit de NSE 2012 blijkt een ruime tevredenheid over de werkvormen.

Begeleiding van studenten

De begeleiding van studenten begint nog voor aanvang van de studie, met een startgesprek. Alle aanmelders voor de studie worden hiervoor uitgenodigd. Mogelijke deficiënties worden samen met de toekomstige studieloopbaancoach in kaart gebracht en er wordt gekeken naar eventuele consequenties voor het programma, bijvoorbeeld voor de keuzevakken. Studieloopbaanbegeleiding heeft tijdens de studie eveneens de functie om studenten te helpen bij het, binnen de gestelde kaders, uitstippelen van hun studieroute. Daarnaast bespreken studieloopbaancoaches de studievoortgang met studenten. Wanneer een student kampt met opleidingsoverstijgende problemen, kan hij of zij terecht bij de studentendecaan. Deze adviseert ook over extra faciliteiten in het geval van een functiebeperking. De praktijkbegeleiding van studenten tijdens de stage wordt gedaan door een praktijkbegeleider uit het stagebedrijf (‘bedrijfsmentor’) en de SLB-coach vanuit de opleiding. De docent bezoekt de stage en is verantwoordelijk voor de beoordeling. De afstudeerbegeleiding wordt gedaan door een praktijkbegeleider van het afstudeerbedrijf en een afstudeerbegeleider vanuit de opleiding. De SLB-coach beoordeelt het plan van aanpak en geeft de student een ‘go’ of een ‘no go’. Uit de evaluaties die het panel heeft gezien en de gesprekken die het heeft gevoerd met studenten en alumni blijkt een grote tevredenheid over de studiebegeleiding en de SLB.

Alumni geven aan dat ook de afstudeerbegeleiding goed is, begeleidende docenten zijn goed bereikbaar, ook per mail, en wanneer nodig beschikbaar om mee te sparren. In de NSE 2012 scoort de opleiding voldoende tot ruim voldoende op onderwerpen die de begeleiding betreffen.

Verschillende leerroutes

De opleiding is gericht op instromers die in bezit zijn van een havo-diploma. Voor instromers met het profiel Cultuur & Maatschappij geldt de aanvullende eis dat wiskunde A of B gevolgd moet zijn. Voor mbo-instromers die in bezit zijn van een mbo-4-diploma Marketing en Communicatie en voor vwo-instromers was een versnelde route van drie jaar beschikbaar. Inmiddels is instromen in een versnelde route niet meer mogelijk, onder andere omdat uit onderzoek van de opleiding bleek dat het rendement van de versnelde route tegenviel. Voor studenten die daar behoefte aan hebben, zijn er bijspijker- en opfriscursussen. Extra onderwijs op bepaalde onderdelen is tevens mogelijk in de keuzeruimte (keuzevakken); de SLB-coach kan studenten hierover adviseren. Een instroomreis voor deeltijdstudenten is een relevante werkplek waar ze opdrachten in het kader van de opleiding uit kunnen voeren. Voor excellente studenten is er een honoursprogramma in het derde en vierde jaar (zie hierboven bij 'ontwikkeling beroepsvaardigheden'). Studenten die het panel heeft gesproken zijn tevreden over de voorlichting en de aansluiting, ook over de verkorte route. In de NSE 2012 scoort de opleiding voldoende op het onderwerp aansluiting vooropleiding.

Kwaliteit van het personeel

De opleiding heeft 46 docenten in loondienst, die in totaal 35,4 fte aan onderwijs verzorgen. Van de docenten heeft 62% een masteropleiding, wat landelijk gezien niet erg hoog is. Om dit aantal te verhogen volgt momenteel 14% van de docenten een masteropleiding. Voor specifieke deelvakken, zoals grafische technieken, worden externe docenten ingezet. Docenten die afstudeerders begeleiden dienen een academisch denk- en werkniveau te hebben, en daarnaast ervaring te hebben in de beroepspraktijk en ervaring op het gebied van onderzoek. Bijna alle docenten hebben relevante praktijkervaring. Ze houden hun kennis van de beroepspraktijk up to date door het begeleiden van stages en afstuderen, en door het bijwonen van gastcolleges van externe sprekers. Enkele docenten zijn nog (parttime) werkzaam in de beroepspraktijk, bijvoorbeeld als freelancer of eigen ondernemer. Vrijwel alle docenten beschikken over een didactische aantekening of een onderwijsbevoegdheid. Deze is ook verplicht om een vaste aanstelling te krijgen. Docenten zijn tevreden over de scholingsmogelijkheden, die bestaan uit bijvoorbeeld het volgen van een relevante master (zoals Leren en Innoveren) en het bezoeken van bijeenkomsten en congressen in binnen- en buitenland. Daarnaast organiseert de opleiding bijeenkomsten voor docenten, waar ze kennis kunnen delen. Dat kan gaan om onderzoek dat ze gedaan hebben, recente literatuur die ze gelezen hebben of kennis die is opgedaan op bijvoorbeeld een congres. Het panel heeft gesproken met docenten over de mate waarin ze werkdruk ervaren. Docenten geven aan dat dit het geval is, vooral door de combinatie van enerzijds de verhuizing en anderzijds de curriculumherziening. Ze benadrukken dat ze tevreden zijn. Studenten die het panel heeft gesproken zijn positief over de docenten. Docenten hebben volgens hen veel praktijkervaring, zijn enthousiast, inspirerend en makkelijk bereikbaar.

In de NSE 2012 scoort de opleiding voldoende tot ruim voldoende op de onderwerpen over docentkwaliteit (waaronder kennis beroepspraktijk, inhoudelijke deskundigheid en didactische kwaliteiten).

Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding is gevestigd op de locatie Wijnhaven. De opleiding beschikt over standaardvoorzieningen die nodig zijn voor een opleiding, zoals les- en projectlokalen, en werkplekken waar studenten individueel en in groepen kunnen werken. De ruimtes zijn voorzien van moderne digitale voorzieningen en computers. De opleiding gebruikt de digitale leeromgeving N@tschool. Er zijn geen specialistische opleidingsspecifieke voorzieningen.

In algemene zin viel het panel op dat de opleiding vrij ingetogen is in het beeld dat ze over zichzelf neerzet. De opleiding is ambitieus en heeft een goed opgebouwd programma. De opleiding zou een grotere mate van trotsheid en zelfbewustheid hierover kunnen etaleren, bijvoorbeeld in voorzieningen als de voorlichtingsbrochures of in de aankleding van het gebouw.

Hoe wordt de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving gewaarborgd

De opleiding beschikt over verschillende manieren om de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving te waarborgen. Cursushouders zijn verantwoordelijk voor de cursusinhoud en zorgen ervoor dat cursussen voldoen aan de onderwijskaders. Jaarcoördinatoren zorgen voor de inhoudelijke afstemming tussen praktijk- en kennisleerlijnen binnen een studiejaar. De curriculumcommissie, bestaande uit de jaarcoördinatoren, de coördinator deeltijd en enkele docenten van de voormalige specialisatie CDM, houdt overzicht over de inhoud van de opleiding. Zij beslist over grote aanpassingen in het curriculum en de doelstellingen van de opleiding en gebruikt hierbij diverse evaluatiegegevens. Daarnaast is er een beroepenveldcommissie, die drie keer per jaar bij elkaar komt, en wier bevindingen input zijn voor de curriculumcommissie. Ook is er een opleidingscommissie die gevraagd en ongevraagd advies geeft over de kwaliteit van de opleiding. Uit het gesprek met haar bleek dat zij zich recentelijk heeft ingezet voor verbeteringen omtrent de roosters en de faciliteiten. Docenten vergaderen twee keer per periode, vooraf ter voorbereiding en om zaken af te stemmen, en achteraf waarbij ze evaluatiegegevens bespreken. Studenten werken met een systeem van klassenvertegenwoordigers, die één keer per periode bij elkaar komen voor overleg met de coördinatoren. Daarnaast doet de opleiding mee aan evaluaties als de NSE en de HBO-monitor. Een manier om input te krijgen van alumni naast de HBO-monitor zou nog een nuttige aanvulling kunnen zijn, volgens het panel. Het stelt vast dat de opleiding haar kwaliteitsborging op orde heeft.

Overwegingen en conclusie

Het panel is positief over de manier waarop alle elementen zorgen voor een samenhangende leeromgeving. De opleiding heeft gezorgd voor een goede inhoudelijke samenhang door het leerlijnenmodel, de oplopende complexiteit, de horizontale samenhang per periode en per studiejaar en door de mooie manier waarop in projecten kennis en vaardigheden worden samengebracht in een realistische opdracht.

De inhoudelijke leerlijnen kunnen nog wat worden aangescherpt: het is de vraag in hoeverre echt sprake is van een 'leerlijn', als een inhoudelijk onderwerp slechts één of twee jaar doorloopt. De opleiding is zich hiervan bewust en gaat zich hierop bezinnen, wat positief is. Het panel is verder uitgesproken positief over de inhoud van het programma. De minoren zijn sterk en inhoudelijk up-to-date en zorgen dat nieuwe kennisdomeinen snel een plaats krijgen in het onderwijs. De literatuurlijst is uitgebreid, de werken die er op staan zijn actueel, relevant en deels Engelstalig. Het curriculum kent een sterke koppeling met de praktijk, en ondanks het ontbreken van een lectoraat dat een binding heeft met het reguliere programma, is onderzoek goed verankerd in het onderwijsprogramma. Een aandachtspunt is internationalisering. De opleiding werkt hieraan, onder andere door de introductie van de Internationale week. Het panel is hier positief over, maar merkt op dat vanuit het management nog sterker gestuurd kan worden op het punt internationalisering. Het panel is positief over het didactisch concept en de werkvormen. Vooral in de minoren worden interessante, nieuwe werkvormen toegepast. Het panel is eveneens tevreden over het docententeam. Er wordt hard gewerkt om het aantal docenten met een masteropleiding te verhogen. Qua inhoudelijke achtergrond, opleidingsniveau en verbinding met de beroepspraktijk is het een bekwaam docententeam. De begeleiding die ze studenten bieden is goed en ze zijn makkelijk bereikbaar.

Omdat het panel op een groot aantal punten ziet dat de opleiding de onderwijsleeromgeving goed heeft ingericht, en op de paar punten waar het opmerkingen heeft de opleiding reeds actie heeft ondernomen, komt het op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed** voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

De opleiding heeft een uitgebreid toetsplan (januari 2013), waarin onder andere de eisen omtrent validiteit en kwaliteit van toetsen worden beschreven. Ook is beschreven hoe de toetsing aansluit bij de drie competentieniveaus (zie standaard 1). De opleiding maakt gebruik van toetsmatrijzen en antwoordmodellen. Kennistoetsen worden gemaakt en nagekeken door twee docenten. Scripties worden door middel van het plagiaatcontroleprogramma Ephores op authenticiteit getest. In de studiegids is per cursus weergegeven hoe getoetst wordt, waardoor dit voor studenten transparant is. Het panel is positief over het toetsbeleid van de opleiding.

De opleiding maakt gebruik van formatieve en summatieve toetsing. Formatieve toetsing bestaat uit feedback op gemaakte toetsen, feedback tijdens projectbegeleiding en oefenen met voorbeeldtoetsen. Daarnaast wordt tijdens het startgesprek aan het begin van de studie een diagnostische toets afgenomen. Alumni en studenten zijn positief over de feedback die ze krijgen. Het panel stelt onder andere aan de hand van de beoordelingen van stageverslagen en scripties vast dat de feedback die de opleiding geeft transparant en van een goed niveau is.

De toetsvormen die in de summatieve toetsing worden ingezet, verschillen per leerlijn en per werkvorm. In de kennisgestuurde leerlijnen worden onder andere schriftelijke toetsen, schriftelijke verslagen, mondelinge presentaties (bijvoorbeeld bij een cursus Engels) en productportfolio's ingezet. In de praktijkgestuurde leerlijn gaat het om de onderwijsprojecten en presentaties. Aangezien de projecten in groepen worden uitgevoerd, heeft de opleiding een aantal stappen ondernomen om meeliften tegen te gaan. Zo is er onder andere aandacht voor meeliften in de begeleiding, houden studenten een logboek bij, en maken studenten individuele opdrachten naast het groepswork, waaruit kan worden afgeleid of een student de relevante theorie begrijpt. Studenten en alumni die het panel heeft gesproken geven aan dat de middelen om meeliftgedrag te bestrijden afdoende zijn. De toetsvormen in de praktijkgestuurde leerlijn van de deeltijdvariant zien er anders uit. Studenten dienen beroepsproducten te ontwikkelen in hun eigen beroepspraktijk, wat getoetst wordt door middel van assessments. Dit zijn individuele opdrachten. In de studentgestuurde leerlijn valt de toetsing van de SLB; hiervoor kan een student de kwalificatie 'voldaan' of 'niet voldaan' worden gegeven, aan de hand van reflectieopdrachten en verslagen. De toetsing van de eigen minoren en het keuzeonderwijs komt overeen met de toetsing in de kennisgestuurde en praktijkgestuurde leerlijnen.

Het panel heeft een aantal toetsen bestudeerd en stelt vast dat de toetsing goed in elkaar zit. Er wordt veel getoetst en de toetsen zelf zijn uitgebreid, onder andere door gebruik van verschillende soorten vragen in één toets (bijvoorbeeld multiple choice met open vragen). Dit maakt de toetsing degelijk. Deze degelijkheid kan echter wel leiden tot toetsdruk bij studenten, hoewel de studenten die het panel gesproken heeft daar geen hinder van ondervonden. Uitgesproken positief is het panel over de manier waarop in de scriptie de beoordelingscriteria zijn afgeleid van zowel de opleidingscompetenties als de Dublin descriptoren en over de manier waarop per criterium feedback gegeven wordt. De beoordelingsformulieren zijn volledig en duidelijk, zowel het formulier voor de docent, als dat voor de bedrijfsbegeleider, als het formulier dat gebruikt wordt voor de verdediging. De beoordeling van de scripties gebeurt op een goede manier; goede en minder goede aspecten die het panel signaleert in scripties, worden ook benoemd door de beoordelaars.

De opleiding beschikt over zowel een toetscommissie als een examencommissie. De examencommissie is een instituutsbreed orgaan, dat als belangrijkste taak heeft het borgen van het eindniveau. Daar is vorig jaar uitvoering aan gegeven door professionals uit het bedrijfsleven in te huren om steekproefsgewijs het niveau van de scripties te controleren. De opleiding is gestart met een uitwisseling van eindwerkstukken met enkele andere hogescholen.

In de toekomst gaat de examencommissie zelf steekproeven nemen, aan de hand van een checklist die momenteel wordt ontwikkeld. Er is tevens een calibratiebijeenkomst geweest voor docenten die afstudeerwerken beoordelen. Andere werkzaamheden van de examencommissie bestaan uit het besluiten over zaken als vrijstellingen, bindende studieadviezen en maatwerktrajecten. De toetscommissie werkt onder een mandaat van de examencommissie en richt zich op het bewaken van het niveau van toetsen. De toetscommissie bekijkt toetsen en bijbehorende toetsmatrijzen en antwoordmodellen aan de hand van een checklist, alvorens een toets wordt afgenomen. In de cursusevaluaties (zie standaard 2) wordt daarnaast aandacht geschonken aan de toetsing.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Studenten studeren af door het schrijven van een scriptie, waarin alle competenties beoordeeld worden op niveau drie. Studenten dienen een complex beroepsproduct te realiseren bij een externe organisatie of een bedrijf. Studenten doen een voorstel voor een opdracht, waar ze een 'go' of 'no go' op krijgen. Een afstudeerbegeleider vanuit de opleiding en een bedrijfsbegeleider vanuit de organisatie waar het afstuderen plaatsvindt, verzorgen de begeleiding. Er zijn meerdere contactmomenten tussen de afstudeerbegeleider en de bedrijfsbegeleider en tussen de afstudeerbegeleider en de docent. De afstudeerbegeleider beoordeelt samen met een tweede lezer het eindverslag. De eindpresentatie wordt bijgewoond door de afstudeerbegeleider, een extern gecommiteerde en eventueel de bedrijfsbegeleider. De eerste twee beoordelen de presentatie, waarbij de gecommiteerde de leiding heeft. De bedrijfsbegeleider is toehoorder.

Het panel heeft van vijftien voltijd- en vier deeltijdstudenten de scriptie bestudeerd. In alle gevallen liet de scriptie het bachelorniveau zien. Studenten studeren af op relevante praktijkvraagstukken. De opdrachten zijn van bachelorniveau. Het onderzoek dat studenten doen richt zich op actuele onderwerpen, die goed gespreid zijn over de drie beroepsvelden, zoals onderscheiden door Logeion (marketingcommunicatie, corporate communicatie en interne communicatie). Het komt voor dat oplossingen die studenten verzinnen worden uitgevoerd in de praktijk. Daarnaast is een aantal studenten blijven werken bij hun afstudeerbedrijf, wat een indicatie geeft dat de praktijkgerichtheid van studenten aansluit bij het bedrijfsleven.

Het panel heeft ook enkele aandachtspunten. De hoge kwaliteit van de literatuur waar mee gewerkt wordt in de opleiding (zie standaard 2) is niet altijd terug te zien in de eindwerken, bijvoorbeeld wat betreft Engelstalige literatuur. Daarnaast stelt het panel vast dat van het afstudeeronderzoek een deel zich met name richt op het middelenniveau, terwijl de opleiding ook van studenten verwacht dat ze zich op het strategische en conceptuele niveau begeven. Het panel heeft hierover gesproken met alumni: zij geven aan dat het lastig is om dit te realiseren, want een afstudeerbedrijf moet dan bereid zijn om studenten mee te laten denken op strategisch niveau. Dat is niet altijd het geval; vaak liggen opdrachten op het middelenniveau, waardoor studenten weinig gelegenheid hebben hun opgedane kennis op het strategische niveau te laten zien. Het gevaar bestaat dat als de opdrachtgevers te leidend zijn, de scripties wel sterk praktijkgericht zijn, maar dat dit ten koste gaat van de theoretische verdieping. Ten slotte stelt het panel vast dat in de eindwerkstukken studenten een vrij traditionele aanpak en traditionele modellen hanteren.

Alumni met wie het panel heeft gesproken zijn in de meeste gevallen blijven werken bij hun afstudeerbedrijf. Zij zijn positief over hun opleidingskeuze en de carrièremogelijkheden die de opleiding hen geboden heeft. Uit de HBO-monitor 2011 blijkt dat 70 procent van de 66 respondenten de opleiding een goede basis vindt om competenties verder te ontwikkelen, dat 86 procent een functie heeft die past bij het opleidingsniveau en dat 62 procent een functie heeft binnen het vakgebied communicatie.

Overwegingen en conclusie

Het panel is positief over het toetsgebouw. Er is een goed beleid, de toetsing is grondig en met inachtneming van criteria op het gebied van validiteit, betrouwbaarheid en transparantie. Examencommissie en toetscommissie zijn in stelling en leveren een goede bijdrage aan de borging van de toetsing en het eindniveau. De feedback die studenten krijgen is van hoog niveau. De manier waarop de Dublin descriptoren en de competenties samen zijn uitgewerkt in beoordelingscriteria voor de eindwerkstukken is voorbeeldig en zorgt voor een extra borging van het bachelorniveau. Het panel is tevreden over het gerealiseerde eindniveau. Van alle bestudeerde eindwerkstukken is er niet één die door de ondergrens zakt. Opdrachten zijn praktijkgericht, hebben een passend niveau en worden goed uitgevoerd. De verschillende beroepsvelden worden goed afgedekt. Een aandachtspunt is de verschillende niveaus. Verschillende scripties behandelen het middelenniveau, het conceptuele en het strategische niveau komen minder dan gewenst aan bod. Daarnaast is de keuze voor veelal traditionele modellen en een traditionele aanpak in veel afstudeerwerken acceptabel, maar zou het positief zijn wanneer de innovatieve aanpak die zichtbaar is in delen van het programma (zie standaard 2) eveneens meer zichtbaar is in de afstudeerwerken, ook gezien de profilering van de opleiding. Als de opleiding haar eigen kwaliteit nog verder wil verhogen, kan het hogere eisen stellen aan de actualiteit van de gebruikte modellen, de formulering van de probleemstelling en aan het gehanteerde theoretisch kader.

Bij het vormen van een totaaloordeel over deze standaard karakteriseert het panel het gerealiseerde eindniveau als 'ruim voldoende', en vindt het de toetsing goed. Op basis van deze overwegingen komt het tot het oordeel **goed** voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	Goed
2 Onderwijsleeromgeving	Goed
3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Goed

Overwegingen en conclusie

Het panel beoordeelt alle drie de standaarden met goed. Op basis van de NVAO-beslisregels beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Communicatie van Hogeschool Rotterdam als **goed**.

4 Aanbevelingen

Standaard 1

- Het thema 'internationalisering' kan explicieter worden uitgewerkt en de kansen van de stad en regio kunnen beter benut worden. Een doordacht internationaliseringsplan met duidelijke targets is gewenst. Dat sluit ook aan bij de profilering op de regio en de internationale stad die Rotterdam is. Ook vanuit het vakgebied is behoefte aan een meer internationale focus.

Standaard 2

- Innovatie kan explicieter aan de orde komen in het onderwijs, zowel in de kennisgestuurde als de praktijkgestuurde leerlijnen. Hierbij kan het helpen om vaker de vraag te stellen 'wat is hier innovatief aan?', zowel in de onderwijsinhoud als in studentproducten.
- De opleiding kan meer aandacht besteden aan praktische toepassing van online communicatie, zoals het opstellen van een concrete contentstrategie en aan online onderzoek, bijvoorbeeld via Twitter search registreren wat er over een merk gezegd wordt. De opleiding heeft deze ambitie en wil aansluiting zoeken bij een lectoraat, het panel vindt dit positief en adviseert de opleiding dit door te zetten.
- In de inhoud van het curriculum kan er meer aandacht gegeven worden aan de economische, bedrijfsmatige en financiële component van communicatie, business modellen en verdienmodellen.

Standaard 3

- Hoewel het niveau van de eindwerken in orde is, is er ruimte om nog meer de diepte te zoeken wat betreft het theoretisch kader. Meer ruimte voor studenten om op het strategische en conceptuele niveau af te studeren zou welkom zijn, de opleiding zou kunnen zoeken naar afstudeerbedrijven en -opdrachten die hier beter op aansluiten.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

LOCO-competentie 1	Analyseren en onderzoeken
<i>Omschrijving</i>	De communicatieprofessional signaleert voor zijn organisatie of opdrachtgever op proactieve wijze ontwikkelingen in de interne en externe omgeving. Hij signaleert relevante ontwikkelingen in de politieke, maatschappelijke, economische, technologische, interculturele en specialistische omgeving en zet die informatie om naar voor de organisatie relevante kennis. Hij initieert, voert uit, rangschikt en beoordeelt de resultaten van communicatie-onderzoek en analyse. Hij bepaalt de relevantie van de gesignaleerde trends, gedragsveranderingen en verschuivingen op (inter)nationaal niveau en plaatst deze in het perspectief van de korte, middellange en lange termijn. Hij brengt de resultaten op niveau van strategische beleidsvorming en vertaalt deze in conclusies en aanbevelingen.
LOCO-competentie 2	Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid
<i>Omschrijving</i>	De communicatieprofessional adviseert over en ontwikkelt communicatiebeleid dat bijdraagt aan een optimale realisatie van de organisatiedoelen en organisatiestrategie. Hij is zich bewust van de wederzijdse beïnvloeding van communicatiebeleid en andere beleidsterreinen. Vervolgens kan hij op grond van het vastgestelde communicatiebeleid bepalen wat de beste strategie is om de communicatiedoelen te bereiken. Hij kan een verantwoord advies geven over in te zetten communicatiemiddelen, rekening houdend met doelstellingen, doelgroep(en), publieksgroepen en actoren. Hij overziet daarbij de financiële en budgettaire consequenties van zijn keuzes en maakt in het keuzeprocess ook een maatschappelijke en ethische afweging.
LOCO-competentie 3	Plannen en organiseren
<i>Omschrijving</i>	De communicatieprofessional organiseert en plant de uitvoering van het communicatiebeleid van de organisatie en van de communicatiemiddelen, met inachtneming van de beleidscyclus. Hij creëert draagvlak voor meer of minder omvangrijke en complexe communicatieprojecten, stuurt deze aan, coördineert en legt verantwoording af over de behaalde resultaten aan de (interne) opdrachtgever.
LOCO-competentie 4	Creëren en organiseren
<i>Omschrijving</i>	Om communicatiedoelstellingen bij diverse doelgroepen te kunnen bereiken, moeten communicatiemiddelen gerealiseerd worden. Het kan hier gaan om zowel periodieke als niet-periodieke activiteiten voor interne of externe doelgroepen. De communicatieprofessional verzorgt ontwerp, uitvoering en productie van communicatiemiddelen (concepten, middelen en content).
LOCO-competentie 5	Representeren
<i>Omschrijving</i>	De communicatieprofessional heeft kennis van de organisatie en geeft blijk van voldoende omgevingssensitiviteit om als ambassadeur voor het bedrijf op te treden wanneer de organisatie gevraagd of ongevraagd in de openbaarheid treedt. Hij kan issues en informatie voor verschillende doel- en publieksgroepen op hun waarde schatten en zodanig communiceren dat recht wordt gedaan aan de belangen en het imago van de organisatie.
Toegevoegde competentie 6	Innoveren
<i>Omschrijving</i>	Innoveren is letterlijk het vermogen te vernieuwen. De communicatieprofessional kan kritisch kijken naar het handelen in de eigen beroepspraktijk. Hij bedenkt met <i>out of the box</i> -methoden originele oplossingen en verbeterstrategieën, en kan deze ook in de praktijk brengen. Innoveren is alleen mogelijk wanneer hij gebruikmaakt van bestaande theorieën. De communicatieprofessional kan deze theorieën combineren en toepassen. Verbeeldingskracht en een kritische houding zijn hiertoe noodzakelijk.

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

Communicatie Voltijd 2012-2013

COV1 Communicatie Voltijdopleiding 1e jaar (propedeuse) (60 sp) Studiejaar 2012-2013

COV1 Communicatie Voltijdopleiding 1e jaar (propedeuse) (60 sp) Studiejaar 2012-2013											Legenda	
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				x 50 min.	toets	x 50 min.	toets	x 50 min.	toets	x 50 min.	toets	
KG	Engels 33	CCOEN33R1	2	16	S V P PF							POA
KG	Engels bijspijkeren	CCOETL10R1	1	8	S							POA
KG	Nederlands bijspijkeren	CCONTL02R1	1	8	S							POA
KG	Inleiding communicatie	CCOICM10R1	2	24	S							POA
KG	Inleiding digitale media 10	CCOICM10R1	2	16	V							POA
KG	Marketing Management 10	CCOMMA10R1	2	24	S							POA
PG	Project Oriëntatie op de Communicatie	CCOPPA10R1 - Communicatie cases	5	32	V P							POA
PG		CCOPPA10R1 - Vergaderen		16	V							POA
KG	Professioneel schrijven	CCOCOM14R1	2			16	S					
KG	Recht 11	CCOREC11R1	2			24	MC					
KG	Engels 34	CCOENG34R1	2			24	V P					POA
PG	Grafische technieken 10	CCOGRT10R1	2			16	O					POA
PG	Creativiteit 10	CCOCRE10R1	2			16	O P V					POA
PG	Project Oriëntatie op het Communicatieberoep	CCOPPB10R1 - Doelgroep gericht schrijven	4			0	V					POA
PG		CCOPPB10R1 - Reclame en free publicity				32	V P					POA
KG	Communicatie management 10	CCOCMA10R1	2					24	S			
KG	Comm.techn.(persbericht en direct mailing)	CCOCOM18R1	2					16	S			
KG	Engels 73 (presenteren)	CCOENG73R1	1					24	O P			POA
KG	Marketing Management 11	CCOMMA11R1	2					24	S			
PG	Project Communicatiemanagement	CCOPPC10R1-Doelgroepgericht schrijven	4					0	V			POA
PG		CCOPPC10R1-Brand X						12	V P			POA
PG		CCOPPC10R1-Event Y						20	V P			POA
KG	Communicatietechnieken 43 (presenteren)	CCOCOM43R1	1							16	P PF	POA
KG	Management 12	CCOCMA12R1	2							16	O	
KG	Psychologie 10	CCOPSY10R1	2							24	O MC	
PG	Project Communicatiemiddelen	CCOPPD10R1-Doelgroepgericht schrijven	6							0	V	
PG		CCOPPD10R1- Journalistiek schrijven								16	PF	POA
PG		CCOPPD10R1- Mediaproduct								32	V P	POA
SG	Studieopbaanbegeleiding COV1	CCOSLB15R1	3	16		16		16		16	PF	POA
SG	Ondersteunend onderwijs en keuzevakken		6			20		20				
			60									

Legenda
Keuzeonderwijs
Toetsvormen
AS= Assessment
MC= Multiple choice
M= Mondeling
O= Opdracht
P= Presentatie
S= Schriftelijk
S'= Herkansing schriftelijke toets
TWG= Toets werkgroep
PF= Portfolio
ST= Samengestelde toets
GO= Groepsopdracht
NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.
Bij de kolom 'Praktische oefening':
PO= cursus 'praktische oefeningen'
POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

COV2 Communicatie Voltijdopleiding 2e jaar (60 sp) Studiejaar 2012-2013

COV2: Communicatie Voltijdopleiding 2e jaar (60 sp) Studiejaar 2012-2013											Legenda	
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				x 50 min.	toets	x 50 min.	toets	x 50 min.	toets	x 50 min.	toets	
KG	Communicatieonderzoek analyse 10	CCOCCA10R2	2	16	S							
KG	Communicatieonderzoek analyse 11	CCOCCA11R2	2	24	S							
KG	Communicatietechnieken 12	CCOCOM12R2	2	16	V							POA
KG	Engels 22	CCOENG22R2	2	24	O P F P							POA
PG	Onderzoeksproject 12	CCOCOP12R2 - onderzoeksproject	4	16	V							POA
PG		CCOCOP12R2 - SPSS		32	S**							POA
KG	Marketing communicatie analyse 14	CCOMCA14R2	4			32	S					
KG	Communicatietechnieken 11	CCOCOM11R2	2			16	S PF					
KG	Engels 23	CCOENG23R2	2			24	P V O					POA
PG	Marketing communicatie planning 14	CCOMCP14R2	4			32	V					POA
KG	Communicatietechnieken 13	CCOCOM13R2	2					16	S PF			
KG	Corporate communicatie analyse 10	CCOCCA10R2	2					16	S			
KG	Corporate communicatie analyse 11	CCOCCA11R2	2					16	S			
PG	Corporate communicatie planning 14	CCOCOP15R2 - Reputatie	4					24	V P			POA
PG		CCOCOP15R2 - Crisissimulatie						24	V			POA
KG	Interne Communicatie analyse 13	CCOICA13R2	4							32	S	
KG	Engels 24	CCOENG24R2	2							24	O P V	POA
PG	Interne communicatie planning 13	CCOICP13R2	4							32	O V	POA
PG	Strategische marketing 10	CCOSTM10R2	2							24	P O	POA
PG	Externe projecten 10	CCOEXP10R2	5	16		16		16		8	S** O	POA
SG	Studieopbaanbegeleiding	CCOSLB12R2	3	16		16		16		16	PF	POA
SG	Ondersteunend onderwijs en keuzevakken		6			20		20				
			60									sp

Legenda
Keuzeonderwijs
Toetsvormen
AS= Assessment
MC= Multiple choice
M= Mondeling
O= Opdracht
P= Presentatie
S= Schriftelijk
S'= Herkansing schriftelijke toets
TWG= Toets werkgroep
PF= Portfolio
ST= Samengestelde toets
GO= Groepsopdracht
NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.
Bij de kolom 'Praktische oefening':
PO= cursus 'praktische oefeningen'
POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

COV3 Communicatie Voltijdopleiding 3e jaar (60 sp) Studiejaar 2012-2013

COV3: Communicatie Voltijdopleiding 3e jaar (60 sp) Studiejaar 2012-2013												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	
KG	Account en Advies 10	CCOAEA10R3 – account en advies	4	8	P V	8	P V					
PG	Stage COV3	CCOSTG35R3	25	12	V	12	V					POA
KG	Internationale communicatie	CCOINT11R3	2					16	PF V P O			POA
KG	Mediaplanning 11	CCOMPL11R3	2					16	O			POA
KG	Branding	CCOBRN11R3	3					16	S			
KG	Public Relations	CCOPRE10R3	3					16	S** V P			
PG	Comm2Work	CCOC2W10R3	8					64	AS P V	64	AS P V	POA
KG	Media & maatschappij	CCOMMY10R3	3							16	V P	POA
KG	Overheidscommunicatie 10	CCOOVR10R3	3							24	V	
KG	Intern branding 10	CCOIBR10R3	3							16	S	
KG	Capita Selecta 10	CCOCAP10R3	3							16	V P	
SG	Loopbaanbegeleiding deel 1	CCOLBC10R3	1	16	V	16	V				PF	POA
SG	Loopbaanbegeleiding deel 2	CCOLBC11R3	2					16	V	16	PF	POA
			60									

Legenda

Keuzeonderwijs

Toetsvormen

AS= Assessment
 MC= Multiple choice
 M= Mondeling
 O= Opmacht
 P= Presentatie
 S= Schriftelijk
 S*= Herkansing schriftelijke toets
 TWG= Toets werkgroep
 PF= Portfolio
 ST= Samengestelde toets
 GO= Groepsopdracht

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':

PO= cursus 'praktische oefeningen'
 POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

COV4 Communicatie Voltijdopleiding 4e jaar (60 sp) Studiejaar 2012-2013

COV4: Communicatie Voltijdopleiding 4e jaar (60 sp) Studiejaar 2012-2013												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	
SG	Minor	MINOR	30	108		108						
KG	Capita Selecta 33	CCOCAS33R4	4					12	V P			
PG	Afstudeeropdracht CO-vt	CCOAVD19R4	21					6	V	6	V	POA
PG	Presentatie afstudeeropdracht	CCOAVD15R4	2							2	P	POA
SG	Loopbaanbegeleiding deel 1	CCOLBC12R4	2	16		16	PF					POA
SG	Loopbaanbegeleiding deel 2	CCOLBC13R4	1					16		16	PF	POA
			60								sp	

Legenda

Keuzeonderwijs

Toetsvormen

AS= Assessment
 MC= Multiple choice
 M= Mondeling
 O= Opmacht
 P= Presentatie
 S= Schriftelijk
 S*= Herkansing schriftelijke toets
 TWG= Toets werkgroep
 PF= Portfolio
 ST= Samengestelde toets
 GO= Groepsopdracht

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':

PO= cursus 'praktische oefeningen'
 POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

Communicatie deeltijd

COD1 Communicatie Deeltijdopleiding 1e jaar (propedeuse) (60 sp) Studietoer 2012-2013

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	
KG	Inleiding communicatie 10	CCOICM10A1	2	16	S							
KG	Inleiding digitale media	CCOIDM11A1	2	8	O P						POA	
KG	Communicatietechnieken 23	CCOCOM23A1	3	16	V						POA	
PG	Bereepsproduct 1: communicatie analyse	CCOBPA01A1	5	8	AS							
SG	Capita 1	CCOCPS01A1	3	1	V							POA
KG	Recht	CCOEC12A1	2			8	S					POA
PG	management	CCOBFB01A1	6			8	AS					
SG	Capita 2	CCOCPS02A1	3			8	V					POA
KG	Communicatie technieken 24	CCOCOM24A1	3			16	P					POA
KG	Communicatie management	CCOCMA11A1	2			16	S					POA
KG	Marketing 12	CCOMMA12A1	4					16	O S			POA
KG	Engels 1	CCOENG01A1	3					16	S V P PF			POA
KG	Bereepsproduct 3: Marketingplan	CCOBPC01A1	6					8	AS			
KG	Psychologie 12	CCOFSY12A1	2							8	S V	POA
KG	Engels 2	CCOENG02A1	3							16	V	POA
KG	Management 13	CCOMAN13A1	2							8	O MC	POA
PG	Bereepsproduct 4: Communicatiemiddel	CCOBPD01A1	6							8	AS	
SG	Gesprekken	CCOSLB16A1	3	16		16		16		16	PF	POA
			60									

Legenda
Kruisonderwijs

Toetsvormen
AS= Assessment
MC= Multiple choice
M= Mondeling
O= Opdracht
P= Presentatie
S= Schriftelijk
S*= Herkansing schriftelijke toets
TWG= Toets werkgroep
PF= Portfolio
ST= Samengestelde toets
GO= Groepsopdracht

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':
PO= cursus 'praktische oefeningen'
POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

COD2 Communicatie Deeltijdopleiding 2e jaar (60 sp) Studietoer 2012-2013

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	
PG	Praktijkopdracht 14	CCOPRK14A2	3	0	V							POA
PG	Capita Selecta 13	CCOCAS13A2	1	0	V							POA
KG	Engels 30	CCOENG30A2	4	16	P S O							POA
KG	Marketingcommunicatie 10	CCOMCO10A2	7	24	O S							POA
KG	Strategische marketing 11	CCOSTM11A2	4			16	O V					POA
KG	Interne communicatie 10	CCOICO10A2	7			24	S					POA
PG	Praktijkopdracht 15	CCOPRK15A2	3			0	V					POA
PG	Capita Selecta 14	CCOCAS14A2	1			0	V					POA
KG	Communicatieonderzoek 10	CCOCON10A2	7					24	S			POA
PG	Praktijkopdracht 17	CCOPRK17A2	3			0	V					POA
PG	Capita Selecta 15	CCOCAS15A2	1			0	V					POA
PG	SPSS 13	CCOSPS13A2	4					16	S			POA
KG	Corporate communicatie 10	CCOCCO10A2	6							16	O S V	POA
KG	Corporate communicatie 11	CCOCCO11A2	6							24	O S V	POA
PG	Praktijkopdracht 18	CCOPRK18A2	3							0	V	POA
			60									

Legenda
Kruisonderwijs

Toetsvormen
AS= Assessment
MC= Multiple choice
M= Mondeling
O= Opdracht
P= Presentatie
S= Schriftelijk
S*= Herkansing schriftelijke toets
TWG= Toets werkgroep
PF= Portfolio
ST= Samengestelde toets
GO= Groepsopdracht

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':
PO= cursus 'praktische oefeningen'
POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

COD3 Communicatie Deeltijdopleiding 3e jaar (60 sp) Studietoer 2012-2013

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	
KG	Internationale communicatie 12	CCOINT12A3	6	24	V							
KG	Overheidscommunicatie 11	CCOORV11A3	6	16	V							
PG	Praktijkopdracht 18	CCOPRK18A3	3	0	V							
KG	Accountmanagement 11	CCOACM11A3	6			16	V					
KG	Media & maatschappij 11	CCOMMY11A3	6			6	V					
PG	Praktijkopdracht 19	CCOPRK19A3	3			0	V					
KG	SMC Branding 10	CCOBRN10A3	7					24	S			
KG	Mediaplanning 12	CCOMPL12A3	4					16	V			
PG	Praktijkopdracht 30	CCOPRK30A3	3					0	V			
PG	Capita Selecta 18	CCOCAS18A3	1					0	V			
KG	Grafische technieken 11	CCOORT11A3	4							16	V	
KG	Corporate Communication 12	CCOCCO12A3	7							24	S V	
PG	Praktijkopdracht 31	CCOPRK31A3	3							0	V	
PG	Capita Selecta 19	CCOCAS19A3	1							0	V	
			60									

Legenda
Kruisonderwijs

Toetsvormen
AS= Assessment
MC= Multiple choice
M= Mondeling
O= Opdracht
P= Presentatie
S= Schriftelijk
S*= Herkansing schriftelijke toets
TWG= Toets werkgroep
PF= Portfolio
ST= Samengestelde toets
GO= Groepsopdracht

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':
PO= cursus 'praktische oefeningen'
POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

COD4 Communicatie Deeltijdopleiding 4e jaar (60 sp) Studietoer 2012-2013

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	contacttijd x 50 min.	toets	
KG	Interactieve communicatie 10	CCOIA10A4	8	24	S							
PG	Praktijkopdracht 32	CCOPRK32A4	3	0	V							
PG	Capita Selecta 30	CCOCAS30A4	4	16	V							
KG	Corporate communicatie planning 12	CCOCPP12A4	8			24	S					
PG	Praktijkopdracht 33	CCOPRK33A4	3			0	V					
PG	Capita Selecta 31	CCOCAS31A4	4			16	V					
PG	Capita Selecta 32	CCOCAS32A4	2					0	V			
PG	Afstudeeropdracht-dt	CCOADD12A4	26					6	V	6	V	
PG	Presentatie afstudeeropdracht CO-dt	CCOADD13A4	2							2	P	
			60									

Legenda
Kruisonderwijs

Toetsvormen
AS= Assessment
MC= Multiple choice
M= Mondeling
O= Opdracht
P= Presentatie
S= Schriftelijk
S*= Herkansing schriftelijke toets
TWG= Toets werkgroep
PF= Portfolio
ST= Samengestelde toets
GO= Groepsopdracht

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':
PO= cursus 'praktische oefeningen'
POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

Communicatie: specialisatie Digitale Media

Opleiding CDM leerjaar 1, jaar 2012-2013, vt, COHORT 2012

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
Onderwijsperiode 1												
PG	Interdisciplinair Project	MEDPRJ03-1	5	24	O							
KG	Design	CDMDES01	2	27	O							
KG	Interactive Media Basics	CDMIMB01-1	2	18	O,S							
KG	Marketing 1	CDMMAR01-1	2	27	O,S,V							
KG	Inleiding Communicatie	CDMCTC03-1	2	27	O,S,V							
SG	Studieloopbaancoaching	MEDSLC02-1	0	30								
Onderwijsperiode 2												
PG	Project: Je eigen communicatie bedrijf	CDMPRJ03-2	5			36	O,P					
PG	BSK: Business startup / eigen baas	CDMPRJ03-2	0			15	O					
KG	Schrijven voor het Web	CDMISW01	3			27	S					
KG	Media en Creativiteit: Identity	MEDMEC02-2	2			18	O					
KG	Engels (Basics)	CDMENG02-1	2			18	V					
KG	Digitale Media	CDMIM01-1	2			27	O,P,S					
KG	Marketing 2	CDMMAM01-1	2			27	O,S,P,V					
SG	Studieloopbaancoaching	MEDSLC02-1	0			30						
SG	Keuzeonderwijs	KEUZE	2									
Onderwijsperiode 3												
PG	Project Communicatieplan	CDMPRJ03-3	5					36	O,P,V			
PG	Business Skills: Presenteren	CDMPRJ03-3	0					15	O,P			
KG	Media en Creativiteit: Creative Tools	MEDMEC02-1	2					18	O			
KG	Communicatiemanagement	CDMCOM01-1	2					27	O,P,S			
KG	Psychologie (& Sociologie)	CDMIP&S01	2					27	O,S			
SG	Studieloopbaancoaching	MEDSLC02-1	0					30				
SG	Keuzeonderwijs	KEUZE	2									
Onderwijsperiode 4												
PG	Project: Creative Content Writing	CDMPRJ02-4	5							36	O,P	
PG	Business Skills: Samenwerken	CDMPRJ02-4	0							15	V	
KG	Engels (Advanced)	CDMENGO2-2	2							18	S	
KG	Journalistieke vaardigheden	CDMJOV01-1	2							27	O	
KG	Copywriting	CDMCOV01-1	2							27	O	
SG	Studieloopbaancoaching	MEDSLC02-1	3							30	O	
SG	Keuzeonderwijs	KEUZE	2							2	O	
			80									

Legenda

Keuzeonderwijs

Toetsvormen

AS= Assessment
 MC= Multiple choice
 M= Mondeling
 O= Opdracht
 P= Presentatie
 S= Schriftelijk
 S*= Herkansing schriftelijke toets
 TWG= Toets werkgroep
 PF= Portfolio
 ST= Samengestelde toets
 GO= Groepsopdracht

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':
 PO= cursus 'praktische oefeningen'
 POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

Opleiding CDM, leerjaar 2, jaar 2012-2013, vt, COHORT 2011

ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
Onderwijsperiode 1												
PG	Project: Communication Research	CDMPRJ01-5	4	36	O,P							
PG	Media en Creativiteit: Trend Research	MEDMEC01-5	2	20	O							
KG	Engels (Business Writing)	CDMENGO2-3	2	18	V							
KG	Communicatie Onderzoek	CDMCOO01-1	2	27	O,P,S							
KG	Online Content Production	CDMOCP0300	0	27	O,P							
KG	Schrijven voor interactieve marketing	CDMSIM01-1	0	18	O							
SG	Studieloopbaancoaching	MEDSLC01-2	0	27								
Onderwijsperiode 2												
PG	Project: Internal Communication	CDMPRJ01-6	4			36	O,P					
KG	Media en Creativiteit: Organiseren zonder organisatie	MEDMEC02-6	2			18	O					
KG	Business Skills: Conflicthantering	MEDBSK05-2	1			15	V					
KG	Project Management	CDMPRM01-1	2			18	O					
KG	Interne Communicatie	CDMINC01-1	2			27	O,P,S					
KG	Online Content Production	CDMOCP0300	2			27	O,P					
KG	Schrijven voor interactieve media	CDMSIM01-1	2			18	O					
SG	Studieloopbaancoaching	MEDSLC01-2	0			27						
SG	Keuzeonderwijs	KEUZE	2									
Onderwijsperiode 3												
PG	Project: Emerging Media 1	MEDPRJ01-7	4					40	O,P			
KG	Media en Creativiteit: Privacy, reputation and control	MEDMEC02-7	2					18	O			
KG	Engels (Presenteren)	CDMENGO2-4	2					18	P			POA
KG	Marketing met Interactieve Media	CDMIM01-1	2					27	O,P,V			
KG	Ethiek en Wetgeving	CDME&W01-1	2					18	S			
KG	Corporate Communicatie	CDMCOO01-1	2					27	O,P,S			
SG	Studieloopbaancoaching	MEDSLC01-2	0					27				
SG	Keuzeonderwijs	KEUZE	2									
Onderwijsperiode 4												
PG	Project 8: Emerging Media 2	MEDPRJ01-8	4							42	O	
KG	Media en Creativiteit: Virtual Democracy	MEDMEC01-8	2					18	O,P			
KG	Creative Concepting	CDMCRE01-1	2					27	O,P,V			
KG	Inleiding Strategie & Organisatie	CDMS&O01-1	2					27	O			
KG	Marketing Communicatie	CDMCCO01-1	2					27	O,P,S			
SG	Keuzeonderwijs	KEUZE	2									
SG	Studieloopbaancoaching	MEDSLC01-2	3							27	O	
			80									

Legenda

Keuzeonderwijs

Toetsvormen

AS= Assessment
 MC= Multiple choice
 M= Mondeling
 O= Opdracht
 P= Presentatie
 S= Schriftelijk
 S*= Herkansing schriftelijke toets
 TWG= Toets werkgroep
 PF= Portfolio
 ST= Samengestelde toets
 GO= Groepsopdracht

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':
 PO= cursus 'praktische oefeningen'
 POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

Opleiding CDM, leerjaar 3, jaar 2012-2013, vt, COHORT 2010

Opleiding CDM, leerjaar 3, jaar 2012-2013, vt, COHORT 2010												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
Onderwijsperiode 1												
PG	Stage	CMISTA01	0	12								POA
SG	Stuδιοloopbaanooaching 3	CDMSLC01-3	0	8								
KG	Communicate This! A	CDMCMT02-1	1	18	O							
Onderwijsperiode 2												
PG	Stage	CMISTA01	24			12	V					POA
SG	Stuδιοloopbaanooaching 3	CDMSLC01-3	0			8						
KG	Communicate This! B	CDMCMT02-2	2			18	V					
Onderwijsperiode 3												
PG	Medialab 1	MEDLAB01-1	4					36	O			POA
KG	Business Skills: Adviesvaardigheden	MEDBSK15-1	1					15	O			
KG	Communicate This! 1A culturele aspecten van Communicatie	CDMCMT011A	2					18	O,P			
KG	Communicate This! 1B Research for Customer Insights	CDMCMT011B	2					18	O,P			
KG	Communicate This! 1C	CDMCMT011C	3					27	O,P			
KG	Media en Onderzoek III (SPSS)	CDMMEO01-3	4					36	O,P			
KG	Media Outlook 1	CDMMOOU02-1	2					36	O,P,V			
SG	Stuδιοloopbaanooaching 3	CDMSLC01-3	0					18				
Onderwijsperiode 4												
PG	Medialab 2	MEDLAB01-2	4							36	O	POA
KG	Business Skills: Ondernemerschap	MEDBSK23-1	1							15	O	
KG	Communicate This! 2C	CDMCMT022C	3							20	O,P	
KG	Communicate This! 2A Media planning nieuwe Media	CDMCMT012A	2							18	O,S	
KG	Communicate This! 2B Digital Branding	CDMCMT012B	2							18	O,P	
KG	Media Outlook 2	CDMMOOU02-2	2							36	O,P,V	
SG	Stuδιοloopbaanooaching 3	CDMSLC01-3	1							18	O	
			60									

Legenda
Keuzeonderwijs

Toetsvormen
AS= Assessment
MC= Multiple choice
M= Mondeling
O= Opdracht
P= Presentatie
S= Schriftelijk
S*= Herkansing schriftelijke toets
TWG= Toets werkgroep
PF= Portfolio
ST= Samengestelde toets
GO= Groepsopdracht

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':
PO= cursus 'praktische oefeningen'
POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

Opleiding CDM, leerjaar 4, jaar 2012-2013, vt, COHORT 2009

Opleiding CDM, leerjaar 4, jaar 2012-2013, vt, COHORT 2009												
ROM	Cursusnaam	Cursuscode	sp	Onderwijsperiode 1		Onderwijsperiode 2		Onderwijsperiode 3		Onderwijsperiode 4		Praktische oefening
				contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	contacttijd x 50 min.	Toets	
Onderwijsperiode 1												
SG	Minor	MINOR	15	108								
KG	Media en Onderzoek 2 (Research Thesis)	CDMMEO01-2	0	12								
SG	Stuδιοloopbaanooaching 4	CDMSLC01-4	0	16	O							
Onderwijsperiode 2												
SG	Minor	MINOR	15			108						
KG	Media en Onderzoek 2 (Research Thesis)	CDMMEO01-2	3			12	O					
SG	Stuδιοloopbaanooaching 4	CDMSLC01-4	0			16	O					
Onderwijsperiode 3												
PG	Afstuderen	CDMAFS01	0									
SG	Stuδιοloopbaanooaching 4	CDMSLC01-4	0					16	O			
KG	Future Outlook	CDMFOU01	2					16	O			
Onderwijsperiode 4												
PG	Afstuderen	CDMAFS01	24							14	V,P	
SG	Stuδιοloopbaanooaching 4	CDMSLC01-4	1							16	O	
			60									

Legenda
Keuzeonderwijs

Toetsvormen
AS= Assessment
MC= Multiple choice
M= Mondeling
O= Opdracht
P= Presentatie
S= Schriftelijk
S*= Herkansing schriftelijke toets
TWG= Toets werkgroep
PF= Portfolio
ST= Samengestelde toets
GO= Groepsopdracht

NB: er zijn meerdere toetsvormen mogelijk binnen één cursus.

Bij de kolom 'Praktische oefening':
PO= cursus 'praktische oefeningen'
POA= verplichte aanwezigheid bij cursussen met 'praktische oefeningen'

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

De heer drs. F.W. Dillingh, voorzitter

De heer Dillingh is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van communicatie en vanwege zijn onderwijservaring als hoofddocent en opleidingscoördinator van de hbo-bacheloropleiding Communicatie bij Christelijke Hogeschool Windesheim, waar hij ook voorzitter van het managementteam, begeleidingsteam, curriculumcommissie, examencommissie en van de medezeggenschapsraad was. Door zijn werkzaamheden als medevenoot van Syntax, een bureau voor communicatie beschikt hij over ruime praktijkervaring. Voor deze visitatie heeft de heer Dillingh onze handleiding voor panelleden ontvangen en is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1996	Executive Summercourse Corporate Communication, Erasmus Universiteit Rotterdam
1991	Doctoraal taalbeheersing/communicatie, Universiteit Utrecht
1984	Nederlands MOB
1980	Nederlands MOA
1970	Akte van bekwaamheid als volledig bevoegd onderwijzer

Werkervaring:

1992 – 2010	Medevenoot van Syntax, bureau voor communicatie, Zwolle
1994 – 2012	Docent communicatie, opleidingscoördinator en hoofddocent van de hbo-opleiding Communicatie, Windesheim Zwolle
1981 – 1994	Docent Nederlands en Bedrijfscommunicatie, decaan en adjunct-directeur MEAO, Zwolle
1970 – 1981	Onderwijzer lagere school, Voorburg

Overig:

Lid Hoofdbestuur sportvereniging CVS'28 te Zwolle

Mevrouw drs. P. Schep

Mevrouw Schep is ingezet als panellid vanwege haar werkvelddeskundigheid en haar onderwijsdeskundigheid. Zij heeft een jarenlange ervaring als docente, examinator en coördinator in het onderwijs, daarnaast is zij acht jaar voorzitter geweest van het landelijk overleg Economisch Linguïstisch Onderwijs. Zij is namens de HBO-Raad voorzitter geweest van de visitatiecommissie (oude stijl) van de 17 opleidingen in het domein Economie en Talen; daarnaast is zij panellid geweest bij diverse visitaties hbo-opleidingen International Business & Languages en (internationale) communicatie. Door opleiding en werkervaring heeft mevrouw Schep kennis van de accreditatiesystematiek, voor deze visitatie is zij aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2002	Opleiding Communicatiemanager (niveau D)
1990 – 2000	Diverse seminars/trainingen op het gebied van management, marketing/pr en internationalisering
1987 – 1988	Opleiding Tolk/Vertaler bij Wolters Noordhof
1977 – 1985	Doctoraal studie Franse Taal- en Letterkunde
1976 – 1977	Cours de civilisation française, La Sorbonne/Parijs

Werkervaring:

2012 – heden	Parttime docent Communicatie Eurocollege Hogeschool (ECHS)
2010 – heden	2 ^e plv. Secretaris Stadsgewest Haaglanden
2005 – 2011	Bestuurslid Stichting Ondernemersprijs Haaglanden
2002 – heden	Examinator Van der Hilst communicatieopleidingen
2001 – heden	Manager Communicatie, Stadsgewest Haaglanden, Den Haag
1997 – 2001	Hoofd Externe Betrekkingen, HES Rotterdam
1990 – 1997	Coördinator Internationale Betrekkingen, HES Rotterdam
1989 – 1997	Hoofd Economisch-Linguïstische opleiding, HES Rotterdam
1989 – 1997	Voorzitter landelijk overleg EL-onderwijs
1988 – 1989	Parttime docent Nederlands, Université de Valenciennes, Frankrijk
1987 – 1988	Docente Frans, HES Rotterdam
1982 – 1987	Docente Frans, Chr. Scholengemeenschap Comenius, Capelle aan den IJssel
1981 – 1982	Docente Frans, Chr. Scholengemeenschap Angelus Merula, Spijkenisse

De heer drs. W.J. Michels

De heer Michels is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van communicatie. De heer Michels is eigenaar van Michels Communicatie, werkt als docent communicatie aan Fontys Hogescholen en Open Universiteit Nederland en is docent en examinator aan SRM Marketing- & Communicatieopleidingen. Hij is medeoprichter van Instituut voor Multimedia Design aan Fontys Hogescholen en heeft enkele minoren ontwikkeld. De heer Michels is met zijn communicatiebureau Michels Communicatie verbonden aan Centrum voor de Ontwikkeling van het Creatief Denken in België. Hij geeft tevens veel lezingen en workshops in creatief denken en strategie. De heer Michels heeft meerdere communicatieboeken voor het HBO op zijn naam staan. Voor deze visitatie heeft de heer Michels onze handleiding voor panelleden ontvangen en is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

Heden	Cursussen, waaronder masterclass Social Media in 2013
2006	Gecertificeerd deskundige COCD creatief denken
1996-1998	NGPR A en B
1986	Doctoraal Nederlandse Taal- en letterkunde

Werkervaring:

2006 – heden	Docent en examinator - SRM Marketing- & Communicatieopleidingen
1986 – heden	Docent Communicatie – Open Universiteit Nederland
1986 – heden	Docent Communicatie - Fontys Hogescholen
1986 – heden	Eigenaar - Michels Communicatie

Publicaties:

- Communicatiestrategie - eerste druk 2013
- Handboek communicatie - vierde druk 2013
- Communicatieplanner - derde druk uit 2012
- Focus op fans - eerste druk 2011
- Designmanagement - vierde druk uit 2010
- Brand-id - tweede druk 2010
- Essentie van communicatie - eerste druk 2009

Mevrouw A.E. Marsman

Mevrouw Marsman is ingezet als studentlid. Zij volgt de opleiding Communicatie aan Fontys Hogescholen en vanaf september zal zij het wo-schakeltraject gaan volgen. Mevrouw Marsman is lid van het Combat World Café, waar een dialoog plaatsvindt met studenten en professionals over de toekomst van het vak Communicatie en haar opleidingen. Mevrouw Marsman is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is mevrouw Marsman aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2010 – 2013 Communicatie creatief - Fontys Hogescholen
2004 – 2010 VWO - Pius X College

Werkervaring:

2013 Student Jurylid - Stichting Adverteerdersjury Nederland
2013 Stagiaire Junior Creative – Isobar (afstudeeropdracht: Happy Socks)
2011 – 2013 Communicatiemedewerker - Michels Communicatie
2011 – 2012 Creatief Strateeg - Grof Geschut studenten-reclamebureau
2011 Stagiaire - Bureau&Zo Marketingcommunicatie

De heer drs. J.G. Betkó

De heer Betkó is ingezet als NQA-auditor. Als bestuurslid van de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) heeft hij ervaring opgedaan met verschillende aspecten van hogeronderwijsbeleid, waaronder bekostiging, accreditatie, medezeggenschap, studiekeuze en excellentie. Hij is in die hoedanigheid betrokken geweest bij de totstandkoming van het nieuwe accreditatiestelsel. In de beoordelingscommissie “Studiekeuzegesprekken – wat werkt?” heeft hij een subsidie van OCW helpen verdelen onder hogescholen en universiteiten die willen experimenteren met studiekeuzegesprekken. De heer Betkó is ingewerkt in de werkwijze van NQA en heeft ervaring met meerdere visitaties, van bestaande en nieuwe opleidingen, in het hbo en in het wo, en op bachelor- en op masterniveau. In 2010 en 2012 heeft hij deelgenomen aan de training van de NVAO en hij is gecertificeerd secretaris.

Opleiding

1999 – 2007 Geschiedenis, Radboud Universiteit

Werkervaring

2009 – heden Netherlands Quality Agency: auditor
2008 – 2009 Lid beoordelingscommissies “studiekeuzegesprekken – wat werkt?” (onder begeleiding van SURF)
2007 – 2009 Landelijke Studenten Vakbond: bestuurslid

Publicaties

2010 Betkó, Swart, Westerveld e.a., *WHWatisdat?! - Een handleiding voor de Wet op hoger onderwijs voor studenten en medezeggenschappers*, Nijmegen, 2010.
2012 Betkó, Westerveld, *Bekostiging op basis van accreditatieoordelen - een beschouwing vanuit de accreditatiepraktijk*, <http://www.scienceguide.nl/201201/perverse-prikkels-retoriek-of-realiteit.aspx>

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Bezoekprogramma donderdag 26 september		
Tijdstip	Programmaonderdeel	Gespreksdeelnemers
08.30-09.15 uur	Blok Inhoud I: afstudeerfase	
	Studenten afstudeerfase en alumni (afgestudeerd max 2 jr) zo mogelijk van de vier door de opleiding geselecteerde afstudeerproducten *= <i> de studenten van wie de scriptie is aangeleverd door de opleiding of geselecteerd door de NQA</i>	Mark van Londen (alumni)* Voltijd
		Kristel Klaassen (2013) Voltijd
		Patricia van der Giessen* (2013) Voltijd
		Friso van den Boogaard* (2013) Voltijd
Charlotte Scholtens-de Vries* (2013) Deeltijd		
9.30-10.15 uur	Blok II: afstuderen	
	Docenten en externe begeleiders/beoordelaars (werkveldvertegenwoordigers) van de 4 door de opleiding geselecteerde afstudeerproducten	Rob Oudejans- docent <i>Jurgen Surstedt- bedrijfsbegeleider</i>
		Bianca Haanschoten-Den Dulk- docent <i>Hugo Penning- bedrijfsbegeleider</i>
		Marieke van der Weiden- docent
		Ingeborg van Kints-docent <i>Wilma Van der Veen-bedrijfsbegeleider</i>
10.30-11.15 uur	Blok III: propedeuse en hoofdfase	
	Studenten propedeuse en hoofdfase	Tim van Oort (1 ^e jaar) Voltijd
		Timo van Beuzekom (1 ^e jaar) Voltijd
		Marcel ten Caat (1e jaar) Deeltijd
		Anne Klapmuts (2 ^e jaar) Voltijd
		Suzanne Maris (2e jaar) Voltijd
		Tim Nuijen (3 ^e jaar) Voltijd
		Bart Boogert (4 ^e jaar) Deeltijd

11.30-12.15	Gesprek met docenten: vertegenwoordiging docententeam: spreiding naar studiejaar, vakgebieden, speciale taken	Monica Heikoop (coördinator jaar 3)
		Marcel Verbakel (coördinator deeltijd)
		Ayman van Bregt (ontwikkeling curriculum)
		Komala Mazerant-Dubois (onderzoek)
		Mirjam den Boer (coördinator jaar 1)
		Agaath Flikweert- Houweling (coördinator jaar 2)
		Eline Hamersveld (onderzoek)
		Monique Abbenbroek (internationalisering)
12.15-13.15	LUNCHPAUZE	
13.15-14.00	Gesprek met opleidingsmanagement	Peter Karstel (Directeur)
		Albert Hofstede (Onderwijsmanager)
		Martine Borggreve-Weenink (Onderwijsmanager)
Blok Borging		
14.15-15.00	Examencommissie, toetscommissie, opleidingscommissie, curriculumcommissie	Agaath Flikweert-Houweling (Curriculumcommissie)
		Erica van Stipdonk (Curriculumcommissie)
		Rob Oudejans (Examencommissie)
		Sandra Hekkelman (Voorzitter examencommissie)
		Bas Los (Opleidingscommissie)
		Jurgen van Raak (Toetscommissie)
15.15-15.45	Eventuele extra gesprekken	
15.45-16.45	Beoordelingsoverleg panel	
16.45-17.30	2 ^e gesprek opleidingsmanagement inclusief afronding	Management

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

Lijst van alle documenten	
A	Kritische reflectie Communicatie
B	Opleidingsprofiel opleiding Communicatie
1	Standaard 1
1.1	De eindkwalificaties van de opleiding
1.2	Nationale kwalificatieraamwerk (LOCO competenties)
1.3	Koppeling Competenties & Dublin descriptoren
1.4	Opleiding Communicatie in internationaal perspectief, een vergelijkend onderzoek (CO, februari 2013)
1.5	Notitie innoveren
2	Standaard 2
2.1	Beschrijvingen van de onderwijseenheden
2.2	Onderwijs- en examenregeling
2.3	Overzicht van de docenten
2.4	Competentiematrix opleiding Communicatie (CO, 2013)
2.5	Daarom werken wij met het Rotterdams Onderwijs Model (HR, 2010)
2.6	FOCUS, tienpuntenplan (HR, januari 2013)
2.7	Hogeschoolgids Instituut voor Communicatie, Media & Communicatietechnologie (CMI, 2012)
2.8	Literatuurlijst opleiding Communicatie (CO, 2013)
2.9	Stagehandleiding voor studenten, opleiding Communicatie (CO, 2012)
2.10	Werken aan attractief en intensief onderwijs (HR, maart 2008)
2.11	Werkgeversonderzoek Hogeschool Rotterdam, studierichting Communicatie (CO, 2012)
2.12	Cursushandleiding Studieloopbaanbegeleiding Jaar 1 t/m 4 (CO, 2012)
2.13	Duaal studeren in de praktijk. Studentenhandleiding (CO, 2012)
2.14	Handboek docent, opleiding Communicatie (CO, 2012)
2.15	Honoursprogramma Hogeschool Rotterdam (HR, 2012)
2.16	Internationalisering (HR, 2006)
2.17	Jaarplan opleiding Communicatie (CO, 2012)
2.18	Meerjaren Strategisch Personeelsplan CMI 2010-2013 (CMI, 2010)
2.19	Notulen overleg Klassenvertegenwoordigers jaar 3 d.d. april 2013
2.20	Notulen vergadering Opleidingscommissie d.d. 11 december 2012
2.21	Notulen vergadering Beroepenveldcommissie d.d. 27 september 2012
2.22	Personeelsplan Opleiding Communicatie (CO 2012)
2.23	Programma Studiesucces voor iedereen! (HR, 2009)
2.24	Onderzoek inspirerende docenten
2.25	Representatieve selectie van het studiemateriaal
2.26	Notulen van commissies
	Standaard 3
3.1	Afstudeerhandleiding voor bedrijfsbegeleiders 2012-2013 (CO, 2012)

3.2	Afstudeerhandleiding voor studenten en docenten Communicatie. Studiejaar 2012-2013 (CO, 2012)
3.3	Afstudeerhandleiding voor studenten. Studiejaar 2011-2012. Studie Communicatie, specialisatie Digitale Media (CO, 2012)
3.4	Afstudeerhandleiding voor studenten en docenten Communicatie Deeltijd. Studiejaar 2012-2013 (CO, 2012)
3.5	Regeling en taakomschrijving Examencommissie CMI (in hogeschoolgids CMI, 2012)
3.6	Toetsbeleid CMI 2013-2017 (CMI, 2013)
3.7	Toetsplan opleiding Communicatie (CO, 2013)
3.8	Handleiding Eindassessment Honours, 2012-2013
3.9	Jaarverslag vergadering toetscommissie CMI (CMI 2012)
3.10	Notulen Kalibratiebijeenkomst opleiding Communicatie, november 2012
3.11	Periodeboek jaar 1, periode 1 (CO, 2012)
3.12	Duaal studeren in de praktijk, opleiding Communicatie (CO, 2012)
3.13	Representatieve selectie van toetsopgaven en beoordelingen
4	Overig
4.1	Overzicht van de contacten met het werkveld
4.2	Periodemeter
4.3	NSE en MTO
5	Word-documenten
5.1	Basisgegevens van de opleiding
5.2	De competenties (eindkwalificaties) van de opleiding
5.3	Schematisch curriculumoverzicht
5.4	Lijst van alle documenten

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

Studentnummer
0801369
0824024
0836458
0820508
0801362
0809380
0832539
0831614
0822823
0832586
0826676
0811622
0809321
0813272
0817759
0814429
0840201
0802036
0805485
0777619
0826017

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

Communicatie

Instelling: Hogeschool Rotterdam

Visitatiedatum: 25 en 26 september 2013

Ondergetekende: *Martine Borggreve-Weerink*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *Onderwijsmanager*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

Datum: *22-07-2013*